

ชื่อโครงการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
กรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กะปิบ้านพระพุทธร หมู่ที่ 2 ตำบลเทพา และกลุ่ม
ผลิตภัณฑ์กะปิบ้านปากบางสะกอม หมู่ที่ 4 ตำบลสะกอม อำเภोजะนะ
จังหวัดสงขลา

ชื่อผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย ผศ.สนธยา พลศรี
ผู้ร่วมวิจัย น.ส.ถวิล อินทรโม

เดือนและปีที่วิจัยเสร็จ

พฤษภาคม 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อศึกษารูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในอาหารแปรรูป
ภาคใต้เพื่อพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อศึกษาสถานภาพและศักยภาพของกลุ่มผลิตภัณฑ์
กะปิบ้านพระพุทธรและบ้านปากบางสะกอม เพื่อสร้างและทดลองดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
ระหว่างกลุ่มทั้งสอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้นำและสมาชิกของกลุ่มบ้านพระพุทธร จำนวน 35 คน กลุ่ม
บ้านปากบางสะกอม จำนวน 15 คน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน และผู้บริโภคนะกะปิ จำนวน 50 คน แต่กลุ่ม
บ้านปากบางสะกอมไม่มีผลิตภัณฑ์ที่จะส่งเข้าร่วมทดลองการวิจัยได้ตลอดโครงการ จึงไม่ได้ร่วม
โครงการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในอาหารแปรรูปภาคใต้เพื่อพึ่งตนเองอย่าง
ยั่งยืนตลอดโครงการ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือการประชุมกลุ่ม การสัมภาษณ์ การจัดเวทีประชาคม
การศึกษาดูงานและการทดลองปฏิบัติจริง

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในอาหารแปรรูปภาคใต้เพื่อพึ่งตนเองอย่าง
ยั่งยืนที่ทดลองมีความเหมาะสมควรดำเนินการต่อไป กลุ่มผลิตภัณฑ์กะปิบ้านพระพุทธรมีจุดแข็งในเรื่อง
ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน มีการริเริ่มสร้างสรรค์ในนวัตกรรมของ
ชุมชน พึ่งตนเองได้ แต่มีจุดอ่อนในเรื่องทรัพยากรในการผลิตไม่เพียงพอ ขาดกระบวนการเรียนรู้ ไม่มี
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเครือข่ายและไม่มีการดำเนินงานแบบเครือข่ายกับกลุ่มอื่น ๆ กลุ่มผลิตภัณฑ์
กะปิบ้านปากบางสะกอมมีจุดแข็งคือชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน
พึ่งตนเองได้ แต่มีจุดอ่อนด้านทรัพยากรในการผลิตไม่เพียงพอ ขาดการดำเนินการแบบบูรณาการ ขาด
กระบวนการเรียนรู้ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเครือข่ายและไม่มีการดำเนินงานแบบเครือข่ายกับ
กลุ่มอื่น ๆ รูปแบบของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนภาคใต้ที่ประสบความสำเร็จและควรดำเนินการต่อไป
ได้แก่เครือข่ายการผลิต เครือข่ายการตลาด เครือข่ายการเรียนรู้ เครือข่ายข้อมูลและกลุ่มผลิตภัณฑ์กะปิ
ทั้งสองตกลงเป็นเครือข่ายการผลิตและเครือข่ายการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ โดยให้ผู้นำของทั้งสอง
กลุ่มเป็นแกนกลางในการประสานงาน

Project's Title : Participation Action Research for the Development of Community Enterprise Network: A Case Study of Shrimp Paste Production Groups of Baan Phra Phut, Moo 2, Tambon Thepha, Amphoe Thepha and of Baan Pak Bang Sakom, Moo 4, Tambon Sakom, Amphoe Chana, Songkhla Province.

Researchers : Assistant Professor Sonthaya Phonsri, Chief Researcher and Miss Thawin Inthornmo, co-researcher.

Date of Completion : May 2006

Abstract

The general objective of this research was to study the format of community enterprise networks for sustainable food processing in the South. The specific objectives of the research were firstly to identify the position and the potential of shrimp paste production groups of Baan Phra Phut and of Baan Pak Bang Sakom and secondly to generate and experiment on the operation of community enterprise networks of the two groups. Samples for the study included 35 community leaders and members of Baan Phra Phut group and 15 community leaders, villagers and 50 shrimp paste consumers from Baan Pak Bang Sakom. Due to the fact that Baan Sakom group was not able to supply the products for the whole research project, it did not participate in the research process in terms of identification of community enterprise networks for sustainable food processing in the South. The research utilized the following techniques: group meeting, interviews, civic forums, study visits and hand-on training.

The findings of the research revealed that the format of the experimented networks for sustainable food processing was suitable and functional. The strength of Baan Phra Phut group was that the community itself was the entrepreneur and the product was derived from the processes created by the community. Creativity was added to the innovation of the community, which was self-reliant. However, the group also had weakness in terms of insufficient quantity of production material, and lack of understanding about networking, resulting in the absence of network associations with other groups. The strength of Pak Bang Sakom group remained in the fact the community itself was the entrepreneur and the product was derived from the processes created by the community, which was self-reliant. The

weakness remained in the fact that there was not enough production material, lack of integrated management, of learning processes, and of understanding about networking with other groups. The format of community enterprise networks that were successful and functional consisted of the following: production network, marketing network, learning network, and information network. Both shrimp paste production groups agreed in principle to join in the operation of production and learning networks in an informal manner, through the coordination of leaders from the two groups.

